

«گزارش رصد اندیشکده های بین المللی در ارتباط با صنعت نفت و گاز»

مرداد ماه ۱۴۰۴

شباهنک مهاجرانی

موسسه مطالعات بین المللی انرژی، به صورت ماهیانه به رصد گزارش های انتشار یافته از سوی اندیشکده های برتر در حوزه انرژی و گزارش سازمان هایی نظیر آژانس بین المللی انرژی، اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده و ... می پردازد که هدف از آن، اطلاع از جدیدترین دیدگاه ها، تحلیل ها و پژوهش های انجام شده در صنعت نفت و گاز و بهره مندی از محتوای این مطالعات است. در این راستا، این نوشتار به ارائه خلاصه ای از مهم ترین گزارش های منتشر شده در مرداد ماه ۱۴۰۴ می پردازد:

الف) بخش نفت:

« گزارش بازار نفت - آگوست ۲۰۲۵ »

LINK: <https://www.iea.org/reports/oil-market-report-august-2025>

SOURCE: www.iea.org

DATE: August ۲۰۲۵

گزارش آژانس بین المللی انرژی در آگوست ۲۰۲۵ به تحلیل وضعیت بازار جهانی نفت در نیمه دوم سال می پردازد و روندهای عرضه، تقاضا، ذخایر و قیمت نفت را مورد بررسی قرار می دهد. پیش بینی می شود که تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۲۵ حدود ۶۸۰ هزار بشکه در روز و در سال ۲۰۲۶ حدود

۷۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یابد. با این حال، تقاضای ضعیف‌تر از حد انتظار در کشورهای عمده مصرف‌کننده مانند چین، هند و برزیل باعث کاهش رشد پیش‌بینی شده شده است. در مقابل، بخش هوانوردی در ایالات متحده و اروپا به بالاترین سطح تاریخی خود رسیده و پیش‌بینی می‌شود که تقاضای سوخت جت در سال ۲۰۲۵ به ۷.۷ میلیون بشکه در روز برسد.

پیش‌بینی می‌شود که رشد عرضه جهانی نفت نیز در سال ۲۰۲۵ به میزان ۲.۵ میلیون بشکه در روز و در سال ۲۰۲۶ به ۱.۹ میلیون بشکه در روز باشد. کشورهای غیر OPEC+ مانند ایالات متحده، کانادا، برزیل و گویان نقش مهمی در رشد عرضه جهانی ایفا می‌کنند و تولید OPEC+ نیز در ماه سپتامبر ۲۰۲۵ افزایش ۵۴۷ هزار بشکه در روز را تجربه خواهد کرد و کاهش تولید ۲.۲ میلیون بشکه‌ای آوریل ۲۰۲۴ را جبران می‌کند. فعالیت پالایشگاه‌ها در ماه اوت ۲۰۲۵ به ۸۵.۶ میلیون بشکه در روز رسید که بالاترین سطح تاریخی خود است و افزایش تقاضا برای فرآورده‌های نفتی و حاشیه‌های پالایشی قوی عامل این رشد بوده است.

قیمت نفت برنت در ژوئیه ۲۰۲۵ حدود ۷۰ دلار در هر بشکه ثابت ماند، اما اوایل ماه اوت به ۶۷ دلار کاهش یافت. این کاهش عمدتاً ناشی از افزایش عرضه و کاهش تقاضا در برخی بازارهای عمده است و پیش‌بینی می‌شود که این روند باعث کاهش بیشتر قیمت نفت در نیمه دوم سال ۲۰۲۵ شود. چند عامل اصلی بر بازار نفت تأثیرگذار هستند که از جمله آن‌ها می‌توان به تحریم‌های جدید علیه ایران و روسیه، رشد ضعیف اقتصادی در کشورهای بزرگ مصرف‌کننده نفت و افزایش ظرفیت پالایش در کشورهای OECD و چین اشاره کرد. این عوامل همگی بر عرضه، تقاضا و قیمت نفت جهانی اثرگذار بوده و نوسانات بازار را افزایش می‌دهند.

در مجموع، گزارش آژانس بین‌المللی انرژی نشان می‌دهد که بازار نفت در آگوست ۲۰۲۵ با افزایش عرضه جهانی و کاهش پیش‌بینی رشد تقاضا مواجه است. این تحولات می‌تواند منجر به مازاد عرضه

و کاهش قیمت نفت شود، در حالی که تحریم‌ها، رشد اقتصادی و ظرفیت پالایش همچنان به عنوان عوامل کلیدی بازار باقی می‌مانند.

«کاهش درآمد نفتی روسیه برای حمایت از اوکراین»

LINK: <https://www.csis.org/analysis/hit-russia-hard-and-support-ukraine-capture-oil-discount>

SOURCE: www.csis.org

DATE: July ۲۱, ۲۰۲۵

گزارش منتشر شده توسط کلایتون سیگل از مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی (CSIS) به بررسی راهکارهایی برای کاهش درآمدهای نفتی روسیه و تقویت حمایت مالی از اوکراین می‌پردازد. هدف اصلی این گزارش کاهش منابع مالی کرملین از طریق محدود کردن فروش نفت است، زیرا مکانیزم سقف قیمت نفت که پیش‌تر طراحی شده بود، به دلیل اجرای ناکافی و فعالیت‌های «ناوگان سایه» نفتکش‌ها، نتوانسته است تأثیر قابل توجهی بر درآمدهای نفتی روسیه داشته باشد. به همین دلیل، قیمت نفت روسیه همچنان بالاتر از حد انتظار باقی مانده و درآمدهای کرملین به شکل قابل توجهی حفظ شده است.

برای مقابله با این محدودیت، سیگل پیشنهاد می‌دهد ایالات متحده و متحدانش تعرفه‌های ثانویه سنگین، تا ۵۰۰ درصد، بر واردکنندگان نفت روسیه اعمال کنند. این اقدام شامل تهدید به اعمال تعرفه‌ها در صورت ادامه جنگ یا نقض توافقات خواهد بود و واردکنندگان نفت روسیه را مجبور به توقف خرید نفت از این کشور می‌کند. اجرای چنین سیاستی می‌تواند درآمدهای نفتی روسیه را به طور قابل توجهی کاهش دهد و منابع مالی جدیدی برای حمایت از اوکراین فراهم کند، در حالی که فشار اقتصادی بر کرملین افزایش می‌یابد.

با این حال، گزارش به چالش‌های اجرای این سیاست نیز اشاره می‌کند. کاهش عرضه نفت روسیه ممکن است موجب افزایش قیمت جهانی نفت شود و تأثیر منفی بر اقتصاد کشورهای واردکننده نفت داشته باشد. علاوه بر این، هماهنگی بین‌المللی و نظارت دقیق بر فعالیت نفتکش‌ها ضروری است تا از دور زدن تحریم‌ها توسط «ناوگان سایه» جلوگیری شود و اثرگذاری سیاست تضمین شود. این امر نشان می‌دهد که موفقیت چنین اقدامی نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، همکاری چندجانبه و پایش مستمر بازارهای انرژی است.

در مجموع، این گزارش بر اعمال تعرفه‌های ثانویه سنگین به عنوان ابزاری برای فشار بر روسیه و کاهش درآمدهای نفتی آن تأکید دارد. با مدیریت دقیق و هماهنگی بین‌المللی، این اقدام می‌تواند هم منابع مالی جدیدی برای حمایت از اوکراین فراهم کند و هم فشار اقتصادی بر روسیه را افزایش دهد، در حالی که بازار جهانی نفت و اقتصاد کشورهای واردکننده کمتر تحت آسیب قرار می‌گیرند.

«فسخ قرارداد خط لوله نفت کرکوک-جیحان: پیامدهایی برای عراق و ترکیه»

LINK: <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/columns/middle-east/rastorzhenie-soglasheniya-o-nefteprovode-kirkuk-dzheykhan-posledstviya-dlya-iraka-i-turtsii/>

SOURCE: www.russiancouncil.ru

DATE: 11 августа 2025

اندیشکده روسی Russian International Affairs Council در تحلیلی جامع به بررسی تصمیم ترکیه برای فسخ توافق‌نامه طولانی‌مدت انتقال نفت از عراق از طریق خط لوله کرکوک-جیحان پرداخته است. این خط لوله که از سال ۱۹۷۳ تا ۲۰۲۶ اعتبار داشت و در سال ۲۰۱۰ اصلاح شده بود، نقش استراتژیک مهمی در صادرات نفت عراق و درآمدهای ترانزیت ترکیه ایفا می‌کرد و

بخش قابل توجهی از نفت صادراتی عراق را به بازارهای بین‌المللی منتقل می‌کرد. فسخ این توافق‌نامه واکنشی به حکم داوری بین‌المللی سال ۲۰۲۳ است که ترکیه را ملزم به پرداخت ۱.۵ میلیارد دلار غرامت به بغداد به دلیل صادرات غیرمجاز نفت از منطقه کردستان عراق در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ کرده بود.

توقف صادرات نفت از طریق این خط لوله، ظرفیت‌های بارگیری در بندر جیهان را عملاً راکد کرده و هزینه‌های عملیاتی و نگهداری سنگینی برای ترکیه ایجاد کرده است. کاهش جریان نفت همچنین به زیان قابل توجه دولت مرکزی عراق، منطقه کردستان و شرکت‌های نفتی بین‌المللی مانند DNO و Gulf Keystone منجر شده است. میزان صادرات نفت عراق از طریق ترکیه کاهش یافته و این امر، تأثیر مستقیم بر درآمدهای نفتی عراق و توان مالی دولت برای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و پروژه‌های توسعه‌ای داشته است.

فسخ این توافق‌نامه همچنین تنش‌ها میان بغداد و اربیل را تشدید کرده است. دولت مرکزی عراق با استفاده یک‌جانبه منطقه کردستان از خط لوله مخالف است و پرونده اختلافات نفتی به داوری بین‌المللی بازگشته است. بغداد در تلاش است با مذاکرات دیپلماتیک و چارچوب حقوقی بین‌المللی، جریان صادرات نفت را به حالت عادی بازگرداند و خسارت‌های ناشی از توقف طولانی‌مدت خط لوله را کاهش دهد.

در سطح منطقه‌ای، روابط انرژی میان عراق و ترکیه دچار ناپایداری شده است. ترکیه که سال‌ها به درآمدهای ترانزیت نفت عراق وابسته بود، اکنون با خلأ استراتژیکی مواجه است و تلاش می‌کند ظرفیت خط لوله را در آینده به حداکثر برساند. با این حال، تحقق این هدف در سایه تنش‌های سیاسی منطقه‌ای و ممنوعیت فعلی صادرات نفت هنوز نامعلوم است. از سوی دیگر، بازارهای بین‌المللی نفت نیز تحت تأثیر این توقف قرار گرفته‌اند و قیمت نفت در کوتاه‌مدت دچار نوسان شده است.

گزارش تأکید می‌کند که پیامدهای فسخ توافق‌نامه کرکوک-جیهان فراتر از مسائل سیاسی بوده و اثرات اقتصادی و نفتی مستقیم بر عراق، ترکیه و بازارهای جهانی نفت دارد. مدیریت این بحران نیازمند هماهنگی میان بغداد، اربیل و آنکارا، استفاده از ابزارهای حقوقی و دیپلماتیک، و برنامه‌ریزی دقیق برای احیای جریان صادرات نفت است تا درآمدهای نفتی و ثبات منطقه‌ای به تدریج بازسازی شود.

«هنر تاب‌آوری: تحریم‌های نفتی و انطباق‌های استراتژیک کشورهای صادرکننده نفت تحریم‌شده»

LINK: <https://www.kapsarc.org/our-offerings/publications/the-art-of-endurance-oil-sanctions-and-the-strategic-adaptations-of-sanctioned-states/>

SOURCE: www.kapsarc.org

DATE: ۱۳ July ۲۰۲۵

گزارش «هنر تاب‌آوری» که توسط مرکز مطالعات انرژی و سیاست‌های جهانی KAPSARC (مستقر در عربستان سعودی) منتشر شده است، به بررسی تأثیر تحریم‌های نفتی بر کشورهای صادرکننده نفت بزرگ مانند ایران، روسیه و ونزوئلا می‌پردازد. تمرکز اصلی گزارش بر سازوکارهای انطباقی این کشورها و تحلیل راهبردهای آن‌ها در مواجهه با تحریم‌ها است تا اثربخشی تحریم‌های نفتی به‌عنوان ابزاری ژئوپلیتیکی ارزیابی شود.

نفت به‌عنوان منبع اصلی درآمدی برای بسیاری از کشورهای صادرکننده، هدف اصلی تحریم‌های بین‌المللی قرار گرفته است. تحریم‌ها به ویژه در شرایطی که کشورهای هدف به منابع اقتصادی دیگری دسترسی ندارند، فشارهای اقتصادی و سیاسی شدیدی ایجاد می‌کنند. با این حال، کشورهای

تحریم شده با استفاده از راهبردهای مختلف، تاب‌آوری خود را افزایش داده و به مقابله با تحریم‌ها پرداخته‌اند.

ایران با اجرای مفهوم «اقتصاد مقاومتی» تلاش کرده وابستگی خود به درآمدهای نفتی را کاهش دهد و تاب‌آوری اقتصادی خود را تقویت کند. روش‌هایی مانند قاچاق نفت، استفاده از کشتی‌های بدون پرچم (shadow fleet) و معاملات با ارزهای غیر دلاری، نمونه‌هایی از راهبردهای ایران برای دور زدن تحریم‌ها هستند. شرکت‌هایی مانند «سپهر انرژی جهان» با تغییر هویت کشتی‌ها و استفاده از پرچم کشورهای مختلف، صادرات نفت ایران را ادامه می‌دهند.

روسیه پس از تحریم‌های گسترده علیه بخش انرژی خود پس از حمله به اوکراین در سال ۲۰۲۲، با استفاده از کشتی‌های بدون پرچم و فروش نفت به کشورهای آسیایی مانند چین و هند، توانسته بخش عمده‌ای از درآمد نفتی خود را حفظ کند. گزارش‌ها نشان می‌دهند که درآمدهای نفتی روسیه در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال ۲۰۲۱ افزایش یافته است، که موفقیت نسبی این کشور در دور زدن تحریم‌ها را نشان می‌دهد.

ونزوئلا با وجود منابع عظیم نفتی، به دلیل بحران‌های اقتصادی و سیاسی داخلی و تحریم‌های بین‌المللی، با مشکلات جدی در صادرات نفت مواجه است. این کشور نیز با استفاده از کشتی‌های بدون پرچم و همکاری با کشورهای ثالث تلاش کرده صادرات نفت خود را حفظ کند، اما کاهش تولید نفت و مشکلات زیرساختی، چالش‌های عمده‌ای را ایجاد کرده است.

اثر بخشی تحریم‌های نفتی به عوامل متعددی بستگی دارد. توانایی کشور هدف در دور زدن تحریم‌ها، میزان وابستگی به درآمدهای نفتی و همکاری با کشورهای ثالث از جمله مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده هستند. کشورهای با توانایی بالاتر در استفاده از روش‌های غیررسمی می‌توانند اثرات تحریم‌ها را

کاهش دهند، در حالی که کشورهایی با وابستگی بالا به درآمد نفتی بیشتر تحت فشار قرار می گیرند. همکاری با کشورهای ثالث نیز می تواند نقش مهمی در کاهش اثر تحریم ها ایفا کند.

در مجموع، گزارش «هنر تاب آوری» نشان می دهد که تحریم های نفتی می توانند فشار اقتصادی و سیاسی ایجاد کنند، اما کشورهای تحریم شده با استفاده از راهبردهای مختلف، تاب آوری خود را افزایش داده و اثرات تحریم ها را کاهش داده اند. بنابراین، برای افزایش اثربخشی تحریم های نفتی، طراحی دقیق تر و هماهنگ تر این تحریم ها ضروری است.

«تصور مازاد عرضه، فشار نزولی بر قیمت های نفت وارد می کند»

LINK: https://eneken.ieej.or.jp/en/report_detail.php?article_info__id=۱۲۷۱۴

SOURCE: eneken.ieej.or.jp

DATE: August ۲۰, ۲۰۲۵

گزارش شماره ۷۵۵ مؤسسه بین المللی انرژی ژاپن (IEEJ) که در آگوست ۲۰۲۵ منتشر شد، به تحلیل عواملی می پردازد که موجب فشار نزولی بر قیمت های نفت در بازارهای جهانی شده اند و این تحلیل به ویژه از منظر ژاپن، به عنوان یکی از بزرگ ترین واردکنندگان نفت خام، اهمیت دارد. گزارش وضعیت عرضه و تقاضا در بازار نفت را مورد بررسی قرار می دهد و تأکید می کند که در حالی که تقاضا در برخی مناطق جهان، به ویژه کشورهای در حال توسعه، در حال افزایش است، عرضه نیز از سوی کشورهای تولیدکننده نفت، به ویژه در خاورمیانه و آمریکای شمالی رشد کرده است. این افزایش عرضه، به ویژه از سوی کشورهای عضو اوپک پلاس، موجب ایجاد تصور مازاد عرضه در بازار شده و فشار نزولی بر قیمت ها وارد کرده است.

سیاست‌های تولیدی اوپک پلاس، به‌ویژه در زمینه کاهش یا افزایش تولید نفت، تأثیر زیادی بر قیمت‌های جهانی نفت دارند. اگرچه این سیاست‌ها با هدف تثبیت قیمت‌ها طراحی شده‌اند، اما در برخی موارد و به‌ویژه در شرایط عدم قطعیت اقتصادی، ممکن است تأثیر معکوس داشته و موجب کاهش قیمت‌ها شوند.

عوامل ژئوپلیتیکی مانند تنش‌ها در خاورمیانه و تحولات سیاسی در کشورهای تولیدکننده نفت نیز تأثیر زیادی بر بازار دارند. علاوه بر این، عوامل اقتصادی مانند نرخ رشد اقتصادی جهانی و سیاست‌های پولی کشورهای بزرگ اقتصادی، بر تقاضا و در نتیجه بر قیمت‌های نفت تأثیرگذار هستند. گزارش به تحلیل تحولات اخیر در کشورهای تولیدکننده نفت و اثر آن‌ها بر قیمت‌ها نیز پرداخته است.

چشم‌انداز بازار نشان می‌دهد که در کوتاه‌مدت فشار نزولی بر قیمت‌های نفت ادامه خواهد داشت، اما در بلندمدت، با افزایش تقاضا و محدودیت‌های عرضه، قیمت‌ها ممکن است افزایش یابند. مؤسسه IEEJ بر لزوم توجه به تحولات جهانی و اتخاذ سیاست‌های مناسب برای مدیریت ریسک‌های مرتبط با بازار نفت تأکید می‌کند.

در مجموع، گزارش شماره ۷۵۵ IEEJ تحلیل جامع و دقیقی از عواملی ارائه می‌دهد که موجب فشار نزولی بر قیمت‌های نفت شده‌اند و این تحلیل از منظر ژاپن اهمیت ویژه‌ای دارد و می‌تواند راهنمای ارزشمندی برای سیاست‌گذاران و فعالان بازار نفت باشد.

ب) بخش گاز:

« déjà vu »: اتحادیه اروپا در آستانه تکرار وابستگی به یک تأمین‌کننده گاز دیگر»

LINK: <https://ieefa.org/resources/deja-vu-eu-risks-overreliance-one-gas-supplier>

SOURCE: www.ieefa.org

DATE: July ۳۰, ۲۰۲۵

گزارش مؤسسه انرژی و اقتصاد مالی بین‌المللی (IEEFA) منتشر شده در ژوئیه ۲۰۲۵، به تحلیل ریسک‌های ناشی از وابستگی بیش‌ازحد اتحادیه اروپا به واردات LNG از ایالات متحده می‌پردازد. پس از کاهش واردات انرژی از روسیه به دلیل تنش‌های ژئوپلیتیکی و جنگ اوکراین، اتحادیه اروپا تصمیم گرفته است واردات گاز مایع از ایالات متحده را جایگزین کند و قصد دارد در سه سال آینده حدود ۲۵۰ میلیارد دلار انرژی از این کشور خریداری کند. با این حال، گزارش IEEFA نشان می‌دهد که این استراتژی دارای محدودیت‌ها و ریسک‌های قابل توجهی است.

تحلیل‌ها نشان می‌دهد که تقاضای گاز در اروپا در حال کاهش است و افزایش واردات LNG به میزانی که بتواند هدف خرید ۲۵۰ میلیارد دلاری را تحقق بخشد، دشوار و غیرواقعی است. در نیمه اول سال ۲۰۲۵، حدود ۵۵ درصد از واردات LNG اتحادیه اروپا از ایالات متحده انجام شد، اما برای رسیدن به هدف مذکور، این رقم باید به حدود ۷۰ درصد افزایش یابد. این وابستگی شدید به یک تأمین‌کننده واحد، می‌تواند امنیت انرژی اتحادیه اروپا را به خطر بیندازد و آن را در برابر نوسانات بازار و مشکلات تأمین آسیب‌پذیر کند.

گزارش همچنین به هزینه‌های بالای LNG اشاره می‌کند. گاز مایع شده نسبت به سایر منابع انرژی گران‌تر است و در صورتی که قیمت‌ها افزایش یابد، هزینه واردات انرژی اتحادیه اروپا به شکل قابل توجهی بالا خواهد رفت. علاوه بر این، بازار LNG جهانی ذاتاً نوسان‌پذیر است و نوسانات قیمت و محدودیت ظرفیت در بنادر و شبکه‌های انتقال می‌تواند دسترسی اروپا به انرژی را مختل کند.

IEEFA تأکید می‌کند که برای کاهش ریسک‌های وابستگی، اتحادیه اروپا نیازمند تنوع‌بخشی به منابع تأمین انرژی است. این شامل ترکیبی از واردات LNG از سایر تأمین‌کنندگان، افزایش ظرفیت

ذخیره‌سازی، توسعه منابع گاز داخلی و سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر می‌شود. چنین راهکارهایی می‌تواند امنیت انرژی اتحادیه اروپا را تقویت کرده و آن را در برابر شوک‌های خارجی مقاوم سازد.

در نهایت، گزارش هشدار می‌دهد که استراتژی فعلی اتحادیه اروپا، در صورتی که بدون تنوع‌بخشی ادامه یابد، خطر بازگشت به شرایط «Déjà vu» وابستگی بیش‌ازحد به یک تأمین‌کننده را به همراه خواهد داشت، مشابه وابستگی تاریخی اروپا به انرژی روسیه قبل از جنگ اوکراین. این وضعیت می‌تواند منجر به افزایش قیمت انرژی، کاهش انعطاف‌پذیری بازار و فشار اقتصادی بر صنایع و مصرف‌کنندگان شود.

«گزارش بازار گاز، سه‌ماهه سوم ۲۰۲۵»

LINK: <https://www.iea.org/reports/gas-market-report-q3-2025>

SOURCE: www.iea.org

DATE: July ۲۰۲۵

گزارش سه‌ماهه سوم ۲۰۲۵ آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) به تحلیل وضعیت بازار گاز طبیعی در نیمه اول سال ۲۰۲۵ و پیش‌بینی روند آن در سال ۲۰۲۶ می‌پردازد. در این گزارش کاهش رشد تقاضای جهانی گاز در نیمه اول سال به دلیل عدم قطعیت‌های اقتصادی، محدودیت عرضه و قیمت‌های بالای گاز مورد توجه قرار گرفته است. مصرف گاز در اروپا و آمریکای شمالی رشد محدودی داشت، اما در آسیا و اوراسیا کاهش یافت. در اروپا، مصرف گاز به دلیل کاهش تولید برق از منابع بادی و آبی و نیاز بیشتر به تولید برق از نیروگاه‌های گازی ۶.۵٪ افزایش یافت و در آمریکای شمالی نیز مصرف گاز به علت سرمای شدید هوا ۲.۵٪ رشد کرد. در مقابل، در چین تقاضای گاز ۱٪ کاهش یافت و

واردات LNG این کشور بیش از ۲۰٪ کاهش یافت، در حالی که در هند، مصرف گاز در پنج ماه اول سال ۷٪ کاهش یافت که عمدتاً ناشی از افت تقاضا در بخش‌های پالایش و صنعت بود.

از منظر عرضه، در نیمه اول ۲۰۲۵، عرضه جهانی LNG نسبت به سال قبل ۴٪ افزایش یافت که ناشی از راه‌اندازی تأسیسات جدید در ایالات متحده، کانادا و قطر بود. با این حال، این افزایش نتوانست کمبود عرضه را جبران کند و قیمت‌های گاز در بازارهای وارداتی کلیدی افزایش یافت. در اروپا، واردات LNG به بالاترین سطح تاریخی خود رسید، در حالی که واردات چین کاهش یافت و رقابت بین بازارها شدت گرفت.

برای سال ۲۰۲۶، پیش‌بینی می‌شود رشد تقاضای جهانی گاز به حدود ۲٪ برسد که بالاترین نرخ از سال ۲۰۱۹ خواهد بود. این رشد عمدتاً به افزایش عرضه LNG از ایالات متحده، کانادا و توسعه میدان شمالی قطر مربوط است و انتظار می‌رود بازار گاز به تعادل نزدیک‌تر شود و تقاضا به‌ویژه در بازارهای حساس به قیمت در آسیا تقویت گردد.

در مجموع، گزارش IEA نشان می‌دهد که بازار گاز جهانی با عرضه محدود و تقاضای متغیر مواجه است و تنش‌های ژئوپلیتیکی و اقتصادی می‌توانند تأثیرات قابل‌توجهی بر قیمت‌ها و امنیت تأمین انرژی داشته باشند. برای مقابله با این چالش‌ها، تنوع‌بخشی به منابع تأمین انرژی و سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر اهمیت ویژه‌ای دارد تا ثبات و امنیت بازارهای جهانی گاز حفظ شود.

« بستن تنگه هرمز: تأثیر بر بازار جهانی گاز »

LINK: <https://www.oxfordenergy.org/publications/closing-the-strait-of-hormuz-impact-on-the-global-gas-market/>

SOURCE: www.oxfordenergy.org

DATE: July ۲۰۲۵

گزارش مؤسسه مطالعات انرژی آکسفورد، به بررسی پیامدهای احتمالی بسته شدن تنگه هرمز بر بازار جهانی گاز طبیعی می‌پردازد. تنگه هرمز که حدود ۳۰ درصد از تجارت جهانی نفت را تشکیل می‌دهد، نقش حیاتی در انتقال انرژی از خلیج فارس به بازارهای جهانی ایفا می‌کند و بسته شدن آن می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای بر عرضه و قیمت گاز طبیعی داشته باشد. در صورت بستن تنگه، مسیرهای جایگزین برای انتقال گاز محدود خواهند شد و این امر می‌تواند کاهش قابل توجه عرضه LNG به بازارهای جهانی به‌ویژه اروپا و کشورهای آسیایی مانند چین، ژاپن، کره و تایوان را به دنبال داشته باشد. کاهش عرضه گاز در سطح جهانی می‌تواند به افزایش قیمت‌های انرژی منجر شود و هزینه‌های واردکنندگان را به‌طور قابل توجهی افزایش دهد.

این وضعیت همچنین می‌تواند بر پروژه‌های توسعه منابع گاز در منطقه تأثیر منفی بگذارد، زیرا سرمایه‌گذاران ممکن است به دلیل عدم اطمینان در مسیرهای انتقال از سرمایه‌گذاری در این پروژه‌ها خودداری کنند. کند شدن روند توسعه منابع گاز نه تنها امنیت انرژی منطقه را به خطر می‌اندازد، بلکه می‌تواند ظرفیت صادرات آینده را نیز محدود کند. علاوه بر تأثیر بر گاز طبیعی، بسته شدن تنگه هرمز بر بازار نفت و سایر منابع انرژی نیز اثرگذار خواهد بود و می‌تواند موجب افزایش قیمت جهانی انرژی، تغییر در الگوهای تجاری و پیامدهای اقتصادی گسترده شود.

با توجه به اهمیت راهبردی تنگه هرمز، حفظ امنیت این مسیر و برنامه‌ریزی برای تأمین مسیرهای جایگزین انرژی ضروری به نظر می‌رسد تا بازارهای جهانی گاز و نفت بتوانند از نوسانات شدید و کمبود عرضه مصون بمانند و ثبات اقتصادی منطقه و جهان حفظ شود. این گزارش نشان می‌دهد که هر گونه اختلال در تنگه هرمز می‌تواند تأثیرات مستقیم و بلندمدتی بر بازار انرژی داشته باشد و اهمیت دیپلماسی انرژی و راهکارهای جایگزین را برجسته می‌کند.

« طرح ممنوعیت گاز روسیه از سوی اتحادیه اروپا، بیشتر مانع است تا راهبرد »

LINK: <https://www.oxfordenergy.org/publications/the-eu-proposal-to-ban-russian-gas-imports-roadblock-more-than-roadmap/>

SOURCE: www.oxfordenergy.org

DATE: July ۲۰۲۵

گزارش دیگری که از سوی موسسه مطالعات انرژی آکسفورد انتشار یافته، به تحلیل پیشنهاد کمیسیون اروپا برای قطع کامل واردات گاز روسیه تا پایان سال ۲۰۲۷ می‌پردازد و تأکید می‌کند که این طرح ممکن است به جای تسهیل فرآیند، خود به یک مانع حقوقی و اجرایی تبدیل شود. اتحادیه اروپا پس از کاهش واردات انرژی از روسیه در پی جنگ اوکراین و تحریم‌های متقابل، به دنبال کاهش وابستگی به گاز روسیه و تأمین امنیت انرژی است، اما اجرای چنین ممنوعیتی با چالش‌های پیچیده‌ای همراه است.

یکی از مسائل کلیدی، نحوه خروج از قراردادهای طولانی‌مدت با تأمین‌کنندگان روسی است. کمیسیون اروپا پیشنهاد کرده که این ممنوعیت می‌تواند به عنوان یک «فورس ماژور» تلقی شود، اما مسیر حقوقی چنین اقدامی پیچیده و پرریسک است و تضمینی برای موفقیت ندارد. بسیاری از قراردادها دارای بندهای سخت‌گیرانه حقوقی و مالی هستند که لغو یا تعدیل آن‌ها می‌تواند به دعاوی بین‌المللی و جریمه‌های سنگین منجر شود. این موضوع نشان می‌دهد که حتی اگر قصد قطع واردات وجود داشته باشد، محدودیت‌های قانونی می‌تواند روند عملیاتی را بسیار کند کند و هزینه‌های بالایی بر کشورهای عضو اتحادیه اروپا تحمیل نماید.

علاوه بر چالش‌های حقوقی، گزارش به مسائل عملی و برنامه‌های ملی کشورهای عضو اشاره می‌کند. برنامه‌های ملی برای جایگزینی گاز روسیه، شامل افزایش واردات LNG، استفاده از منابع داخلی و

تقویت شبکه‌های انرژی تجدیدپذیر هستند، اما این برنامه‌ها ممکن است با اهداف کلی اتحادیه اروپا هم‌راستا نباشند و اختلافاتی درباره زمان‌بندی و نحوه اجرا وجود داشته باشد. برخی کشورها ممکن است با توجه به محدودیت‌های زیرساختی و نیاز فوری به انرژی، نتوانند به سرعت به منابع جایگزین دسترسی پیدا کنند و این امر خطر کاهش امنیت انرژی در کوتاه‌مدت را افزایش می‌دهد.

گزارش همچنین به اثرات اقتصادی چنین ممنوعیتی اشاره می‌کند. افزایش واردات LNG یا منابع جایگزین دیگر می‌تواند هزینه انرژی برای کشورهای اروپایی را به طور قابل توجهی بالا ببرد و فشار اقتصادی بر صنایع و مصرف‌کنندگان را افزایش دهد. علاوه بر این، بازار جهانی انرژی به شدت تحت تأثیر نوسانات عرضه و تقاضای گاز قرار دارد و تحولات ناگهانی در واردات انرژی می‌تواند به افزایش قیمت‌های جهانی و بی‌ثباتی بازار منجر شود.

در نهایت، گزارش نتیجه‌گیری می‌کند که پیشنهاد کمیسیون اروپا برای ممنوعیت واردات گاز روسیه، با وجود هدف‌گذاری بلندمدت کاهش وابستگی، ممکن است در کوتاه‌مدت یک مانع باشد نه یک نقشه راه روشن. برای موفقیت در این مسیر، اتحادیه اروپا نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، هماهنگی کامل بین کشورهای عضو و راهکارهای متنوع جایگزینی انرژی است تا بتواند ضمن حفظ امنیت انرژی، اثرات اقتصادی منفی را کاهش دهد و از بروز بحران‌های احتمالی جلوگیری کند.

« تأثیر درگیری‌های خاورمیانه بر امنیت تأمین گاز طبیعی چین »

LINK: <https://www.energypolicy.columbia.edu/what-the-conflict-in-the-middle-east-means-for-chinas-natural-gas-supply-security/>

SOURCE: www.energypolicy.columbia.edu

DATE: June ۲۶, ۲۰۲۵

گزارش منتشر شده از سوی مرکز مطالعات انرژی جهانی دانشگاه کلمبیا، به تحلیل آسیب پذیری چین در برابر اختلالات احتمالی در تأمین گاز طبیعی از طریق تنگه هرمز می پردازد. چین به طور فزاینده ای به واردات LNG وابسته شده است و در سال گذشته حدود ۲۷.۵ میلیارد مترمکعب گاز LNG از قطر و امارات متحده عربی وارد کرده که معادل ۲۵ درصد از کل صادرات LNG از طریق تنگه هرمز و ۲۹ درصد از واردات LNG چین در همان دوره می باشد. این وابستگی، چین را در برابر هرگونه اختلال در تأمین گاز از این مسیر، به ویژه در صورت بسته شدن تنگه هرمز، آسیب پذیر می سازد.

بسته شدن تنگه هرمز می تواند حدود ۱۱۰ میلیارد مترمکعب از صادرات LNG جهانی را مختل کند، معادل ۲۰ درصد از تجارت جهانی LNG، و چین به عنوان بزرگ ترین واردکننده LNG از این منطقه بیشترین آسیب را خواهد دید. این اختلال می تواند تأثیرات جدی بر امنیت انرژی چین داشته باشد و نیاز به اقدامات فوری برای مدیریت بحران را ضروری کند.

چین در صورت وقوع اختلال در تأمین LNG از تنگه هرمز، می تواند اقداماتی در کوتاه مدت اتخاذ کند. از جمله افزایش واردات گاز از طریق خطوط لوله، به ویژه از روسیه و آسیای مرکزی، هرچند ظرفیت خطوط لوله موجود محدود است و نمی تواند جایگزین کامل واردات LNG باشد. همچنین چین در حال اجرای برنامه ای هفت ساله برای افزایش تولید داخلی گاز طبیعی است که شامل سرمایه گذاری های کلان در اکتشاف و تولید منابع گاز می شود. استفاده از ذخایر زیرزمینی گاز طبیعی با ظرفیت حدود ۵۵ میلیارد مترمکعب و تغییر سوخت در بخش های صنعتی و نیروگاهی به ویژه افزایش استفاده از زغال سنگ نیز از دیگر تدابیر کوتاه مدت است.

در بلندمدت، چین ممکن است استراتژی تأمین گاز خود را بازنگری کند. اختلالات در تأمین LNG و تنش های تجاری می تواند کشور را به سمت افزایش واردات گاز از طریق خطوط لوله، به ویژه از

روسیه، سوق دهد. این تغییر در استراتژی می تواند به تقویت امنیت انرژی چین و کاهش وابستگی به واردات LNG از مسیرهای پرخطر منجر شود.

در مجموع، درگیری های خاورمیانه و تنش های ژئوپلیتیکی تهدیدات جدی برای امنیت تأمین گاز طبیعی چین ایجاد می کنند. اتخاذ تدابیر مناسب شامل تنوع بخشی به منابع تأمین، افزایش ظرفیت ذخیره سازی و تقویت زیرساخت های داخلی می تواند آمادگی چین را در برابر این تهدیدات افزایش داده و به حفظ ثبات اقتصادی و انرژی کشور کمک کند.

«پیشنهاد مقررات کمیسیون اروپا برای خروج از واردات گاز روسیه»

LINK: <https://www.energypolicy.columbia.edu/proposed-ec-regulation-sets-course-for-exit-from-russian-gas/>

SOURCE: www.energypolicy.columbia.edu

DATE: July ۱, ۲۰۲۵

گزارش دیگر که از سوی مرکز مطالعات انرژی جهانی دانشگاه کلمبیا منتشر شده، به تحلیل پیشنهاد کمیسیون اروپا برای قطع کامل واردات گاز روسیه تا پایان سال ۲۰۲۷ می پردازد. این پیشنهاد که در ۱۷ ژوئن ۲۰۲۵ منتشر شد، ادامه نقشه راه اولیه ای است که در ۶ مه ۲۰۲۵ ارائه شده بود و در پی کاهش وابستگی اروپا به گاز روسیه و جلوگیری از تأمین مالی جنگ اوکراین توسط روسیه طراحی شده است.

در سال ۲۰۲۴، کشورهای اتحادیه اروپا حدود ۳۱ میلیارد مترمکعب گاز خط لوله و ۲۱.۵ میلیارد مترمکعب LNG از روسیه وارد کرده اند. از ژانویه ۲۰۲۵، انتقال گاز روسیه از طریق اوکراین متوقف شده و تنها خط لوله ترک استریم به اتحادیه اروپا متصل است، در حالی که صادرات LNG روسیه

نسبت به سال گذشته ثابت مانده است. بر اساس روندهای کنونی، پیش‌بینی می‌شود صادرات گاز روسیه به اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۵ به ۳۵ تا ۳۹ میلیارد مترمکعب کاهش یابد.

کمیسیون اروپا در مواجهه با چهار مانع اصلی برای قطع واردات گاز روسیه قرار دارد. اول، مخالفت برخی کشورهای عضو، به ویژه کشورهای بدون دسترسی به دریا مانند مجارستان و اسلواکی که هنوز گاز روسیه وارد می‌کنند. دوم، نیاز به اجماع در شورای اتحادیه اروپا برای تصویب تحریم‌ها، هرچند مقررات پیشنهادی بر اساس ماده ۲۰۷ (سیاست تجاری) و ماده ۱۹۴ (سیاست انرژی) معاهده عملکرد اتحادیه اروپا است که تصویب اکثریت واجد شرایط را می‌طلبد. سوم، ریسک‌های حقوقی برای شرکت‌های اروپایی و چهارم، هزینه‌های جبران خسارت که برخی کشورها از کمیسیون اروپا درخواست کرده‌اند.

مراحل اجرایی پیشنهادی کمیسیون اروپا به صورت مرحله‌ای طراحی شده است. از ژانویه ۲۰۲۶، واردات گاز روسیه تحت قراردادهای جدید و دسترسی کاربران روسی به خدمات پایانه‌های LNG اتحادیه اروپا ممنوع خواهد شد، به جز قراردادهای بلندمدت امضا شده قبل از ۱۷ ژوئن ۲۰۲۵ تا ژوئن ۲۰۲۶، قراردادهای کوتاه‌مدت موجود نیز ممنوع می‌شوند، به جز برای کشورهای بدون دسترسی به دریا. نهایتاً، تا پایان ۲۰۲۷، تمام واردات گاز روسیه باید متوقف شود. این رویکرد مرحله‌ای به کشورهای عضو زمان می‌دهد تا جایگزین‌هایی برای گاز روسیه پیدا کنند و انعطاف‌پذیری لازم برای اجرای موفقیت‌آمیز سیاست‌ها فراهم می‌شود.

در نهایت، گزارش نتیجه می‌گیرد که اگرچه هدف این مقررات کاهش وابستگی اروپا به گاز روسیه است، در کوتاه‌مدت ممکن است به مانعی در مسیر اجرای این هدف تبدیل شود. برای موفقیت، اتحادیه اروپا نیازمند برنامه‌ریزی دقیق، هماهنگی کامل بین کشورهای عضو و راهکارهای متنوع جایگزینی انرژی است تا امنیت انرژی حفظ شده و اثرات اقتصادی منفی کاهش یابد.